

Saopštenje za medije

25 Jun 2013

Investicije razvojnih banaka u energetiku ugrožavaju mogućnost da balkanske države- pristupnice EU ispune ciljeve energetske i klimatskog paketa, kaže novi izveštaj

Brisel, Belgija– “Teške” investicije u fosilna goriva od strane međunarodnih finansijskih institucija (IFIs) na Zapadnom Balkanu ometaju usklađivanje ovih država sa pristupnim zahtevima EU, nalaz je najnovijeg izveštaja - “Investiraj na brzinu, kajaćeš se posle”- urađenog od strane organizacija civilnog društva CEE Bankwatch Network-a SEE Change Net-a i WWF-a udruženih u SEE SEP programu (South East Europe Sustainable Energy Policy- Održiva energetska politika jugoistočne Evrope).

S obzirom da se Hrvatska priprema za ulazak u EU prvog jula, i da Evropska investiciona banka, Evropska banka za obnovu i razvoj i Svetska banka sve trenutno rade na reviziji svojih strategija davanja zajmova u energetske sektor, ovaj izveštaj nalazi da evropske razvojne banke troše 32 puta više na fosilna goriva nego na obnovljive izvore energije koji nisu povezani sa hidro potencijalom.

Ovaj trend znači da zemlje Zapadnog Balkana¹ napreduju u obrnutom smeru od EU ciljeva u oblasti klimatskih promena za godine 2020, 2030 i 2050, eventualnih zahteva za ove države koje žele u EU.

Organizacije pozivaju da se zaustave međunarodna javna finansiranja u infrastrukturu za fosilna goriva i da se ubrza intenzitet napora koji se čini u oblastima energetske efikasnosti u zgradarstvu i uštedi energije.

Izveštaj takođe pokazuje da:

- Skoro polovina zajmova EBRD u energetiku – najvećeg zajmodavca u regionu – odnosila se na fosilna goriva, a ostatak na samo dva procenta portfolija dodeljenog obnovljivim izvorima energije koji nisu hidro energija, i 23 procenta za finansiranje hidro energije.
- Fosilna goriva čine 36 procenta od svih ulaganja u regionu od strane međunarodnih finansijskih institucija u energetiku, ili 597.3 miliona EUR, dok hidro energija dobiva 310.1 miliona EUR, a ostali obnovljivi izvori energije samo 8.5 miliona EUR, ili 1 procenat; i
- Energetska efikasnost, koja ima veliki potencijal da reši problem energetske siromaštva u regionu i predupredi novu energetske infrastrukturu koja nosi sa sobom velike uticaje po životnu sredinu, čini svega 17 procenta energetske portfolija ovih institucija, ili 288.8 miliona EUR.

Pišući predgovor izveštaju “Investiraj na brzinu, kajaćeš se posle”, EU Komesar za klimatsku akciju **Connie Hedegaard** kaže “podrška energetske efikasnosti i obnovljivim izvorima energije zaostaje, dok vlade širom sveta troše na milijarde dolara na subvencionisanje već započete katastrofe”.

Pippa Gallop, koordinatorka za istraživanja u organizaciji CEE Bankwatch Network i koautor izveštaja je rekla: “Države regiona, uz podršku međunarodnih finansijskih institucija, napreduju u suprotnom pravcu od onog zacrtanog EU ciljevima za 2020, 2030 i 2050 godinu u pogledu održive proizvodnje energije. To je potpuno neprihvatljivo za institucije koje imaju vrlo specifičnu ulogu da podrže nove, ekološki i socijalno prihvatljive investicije umesto da

prosto ulažu u koji god predlog od strane vlade ili kompanija”.

“Procene² pokazuju da je do 10,000 puta finansijski efektivnije uštedeti jedinicu energije nego generisati novu jedinicu. Pozivamo EU da urgentno pritisne međunarodne finansijske institucije da načine ovo svojim prvim prioritetom”, rekla je **Angela Klauschen**, zadužena za analizu politika u WWF-ovom Mediteranskom programu, “i nakon toga da obezbede da je svaka nova infrastruktura u energetiku u potpunosti održiva.”

Garret Tankosić-Kelly, Prvi čovek SEE Change Net-a i ko autor izveštaja, kaže: “Hajde da budemo u potpunosti načisto s tim ko će da plati trenutno planiranih 30 milijardi EUR u energetske razvoj; prvenstveno 20 miliona ili više potrošača jugoistočne Evrope kroz povećanu cenu električne energije i otplatu zajmova. Nadalje – kada ova šteta trebala biti poništena kad potencijalne članice uđu u Evropsku Uniju – te će dodatne troškove ponovo snositi javnost u regionu i evropski poreski obveznici.”

Realna briga potekla je od članice Evropskog parlamenta **Ulrike Lunacek**, koja je izjavila da ona “žali što EBRD planira da podrži nove kapacitete- termocentralu na lignit (Kosovo e Re) po svojoj preliminarnoj strategiji za Kosovo, i poziva Komisiju da preduzme akciju da se ospore planovi slični ovom planu jer isti radi u suprotnosti sa evropskim klimatskim obavezama”.³

Zabeleška za urednike:

S obzirom na imperativ da se pomogne državama regiona u orijentaciji na EU klimatske ciljeve poznate kao 2020, 2030 i 2050, ovaj izveštaj predlaže da međunarodne finansijske institucije:

- Prestanu sa finansiranjem projekata fosilnih goriva u državama pristupnicama, naročito ugalj, i rapidno povećaju u svom portfoliju energetske štednje, energetske efikasnosti i održive obnovljive izvore energije;
- Učine da energetska efikasnost u zgradarstvu i ulaganja u štednju energije budu prvi prioritet u regionu;
- Usvoje pristup nula tolerancije za indikatore korupcije ili indikatore kršenja ekoloških standarda za sve svoje projekte;
- Podrže diverzifikaciju obnovljivih izvora energije i uklone naglasak koji je sada na štetnim hidro projektima, posebno onima koji su izgrađeni kao poluga za izvoz energije;
- Pripreme sredstva i programe da pomognu državama regiona koje žele da ispune cilj 20 procenata energetske efikasnosti, naročito u slučajevima koji bi dotakli energetske siromaštvo;
- Pripreme finansijska sredstva i programe da pomognu državama regiona da se bore protiv larmantno visokih tehničkih i komercijalnih gubitaka u energetske sistemima regiona; i
- Uveliko pojednostave davanje projekata manjim, posredničkim bankama za finansiranje da bi bilo jasnije koji novac završava gde.

Ceo izveštaj (na engleskom jeziku) je dostupan na web stranici organizacije SEE Change Net (www.seechangenetwork.org) na sledećem linku: <http://seechangenetwork.org/index.php/publications/invest-in-haste-repent-at-leisure.html>, a na srpskom jeziku publikaciju prevodi CEKOR, i biće dostupna na www.cekor.org

Kontakti za medije:

Masha Durkalić, Communication Officer, SEE Change Net (masha@seechangenet.org, +387 63 999 827)
Chantal Menard, Communications Manager, WWF Mediterranean (cmenard@wwfmedpo.org, +39 346 235 7481)
Pippa Gallop, Research Co-ordinator, CEE Bankwatch Network (pippa.gallop@bankwatch.org, +385 99 755 9787)

Commissioner for Climate Action, **Connie Hedegaard**
Media Contact: Stephanie.RHOMBERG@ec.europa.eu, +32 229 87278

² Bernard Laponche, Bernard Jamet, Michel Colombier and Sophie Attali (Eds): Energy Efficiency for a Sustainable World, 1997

³ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-%2f%2fEP%2f%2fTEXT%2bTA%2b20130418%2bTOC%2bDOC%2bXML%2bV0%2f%2fEN>

MEP **Ulrike Lunacek**, Group of the Greens/European Free Alliance, member of the Delegation for relations with Albania, Bosnia and Herzegovina, Serbia, Montenegro and Kosovo
Media Contact: *Eva.ROSENBERG@ec.europa.eu*, +32 474 23 47 86

SEE SEP partnerske organizacije:

SEE Change Net (regional)
Analytica (Macedonia)
ATRC (Kosovo)
CEKOR (Serbia)
CPI (Bosnia and Herzegovina)
CZZS (Bosnia and Herzegovina)
DOOR (Croatia)
EDEN (Albania)
Ekolevizja (Albania)
Eko-Svest (Macedonia)
Forum za slobodu odgoja (Croatia)
Fractal (Serbia)
Front 21/42 (Macedonia)
Green Home (Montenegro)
MANS (Montenegro)
CEE Bankwatch Network (regional)
WWF (regional)

